

10 ביולי 2014
י"ב תמוז תשע"ד
שפ' / 104755

לכבוד
חברת הכנסת
אורלי לוי-אבוקסיס
יו"ר הוועדה לזכויות הילד
כנסת ישראל
באמצעות דואר אלקטרוני ופקס : olevy@knesset.gov.il

גברתי הנכבדה,

הנדון: פגיעה בילדי נכי צה"ל פגועי נפש או פגועי ראש

בשם ארגון נכי צה"ל, הארגון היציג של נכי צה"ל על פי חוק, אבקש לפנות אליך בשני נושאים דחופים הנוגעים לנכי צה"ל פגועי נפש או פגועי ראש ולבני משפחותיהם, כדלקמן:

מימון מעונות וצהרונים לפגועי נפש או פגועי ראש

1. בהתאם להוראת אגף השיקום 84.01 שכותרתה "תשלומים לשירותים סוציאליים לנכה", זכאי נכה פגוע נפש או פגוע ראש למימון הוצאות מעון או צהרון לילדיו. ההוראה קובעת כי בהתקיים מספר תנאים כגון גיל הילד (עד גיל 6) ואחוזי הנכות של הנכה, זכאי הנכה למימון הוצאות מעון או צהרון. התכלית העומדת בבסיס הטבה סוציאלית זו היא לסייע, ככל הניתן, לילדיהם של אוכלוסיית נכי צה"ל פגועי הנפש ופגועי הראש.
2. לאחרונה, פניות רבות של נכים פגועי ראש או נפש לאישור מימון צהרון או מעון לילדיהם לפי ההוראה נדחית או מעוכבת, וזאת בשל דרישה לקבלת אישור מפסיכיאטר או פסיכולוג בדבר הצורך הוצאת הילד מהבית למעון או צהרון או פנימייה בשל מצבו הנפשי והתפקודי של הנכה.
3. אכן, בהתאם להוראה, קיימת סמכות שכזו. עם זאת, במשך שנים רבות אישור שכזה ניתן, על פי הקבוע בסעיפים 19-20 להוראה, על ידי עובד שיקום של משרד הביטחון. לא ברור מדוע (זולת הרצון לסרב להליכים ולחסוך כסף) ניתנה הנחייה לעובדים הסוציאליים באגף השיקום לחדול מלאשר את הבקשות וחלף זאת לדרוש אישור של פסיכיאטר או פסיכולוג.

4. כידוע, לא כל הנכים פגועי הראש והנפש מטופלים באופן שוטף על ידי פסיכיאטר או פסיכולוג. זאת, בין השאר כיוון שמשרד הביטחון עוצר טיפולים אלה מטעמים של חוסר חיוניות או מיצוי הטיפול.
5. נוצר, אם כן, "מעגל שוטים" אשר מביא לפגיעה בזכויות הנכים - נכה אינו מטופל באופן שוטף אצל פסיכיאטר או פסיכולוג, בדרך כלל בשל קביעה של האגף המפסיק את הטיפול, ומצד שני מעוכבות הזכויות בשל העדר אישורים כאמור.
6. ברור לכל, כי הפניה לפסיכיאטר או פסיכולוג לצורך קבלת אישור כנדרש, גורמת לעיכוב רב במיצוי הזכאות וזאת לצד הוצאות כספיות מצד האגף לצורך מימון הטיפולים.
7. יתר על כן. מקום בו מוסכם שהטיפול מוצה ומצבו של הנכה סטאטי (וכך הוא המצב לגבי רובם המוחלט של פגועי הראש והנפש), הפניית הנכה לפסיכיאטר או פסיכולוג לקבלת אישור (ויודגש: **אישור שגם עו"ס של אגף השיקום מוסמכת לתת**), מהווה סרבול, הכבדה על הנכה, עלויות מיותרות, ומניעת הענקת זכויות לאוכלוסייה קשה זו.
8. פניותינו הרבות לאגף השיקום בנושא זה עלו ריקם, ומכאן פנייתנו לסיועך. אנו סבורים כי יש להנחות את העובדים הסוציאליים של אגף השיקום לעשות שימוש בסמכותם - כפי שעשו עד כה משך שנים רבות - ובמקום בו מצבו של הנכה סטטי או במקום בו על פי החומר שבפניהם, ברור כי יש נחיצות בהוצאת הילד מהבית לצהרון או מעון או לפנימייה, ייעשו העו"ס שימוש בסמכותם, כפי שהיה נהוג עד כה.

טיפול פסיכולוגי בילדים של נפגעי ראש או נפש

9. סוגיה נוספת שביחס אליה קיבלנו תשובות שליליות מאגף השיקום עניינה בטיפול פסיכולוגי לילדים של נכי צה"ל. הדברים נכונים ביחס לכלל נכי צה"ל אך נכונים שבעתיים ביחס לילדי נכי צה"ל פגועי ראש או נפש.
10. מצ"ב, **כדוגמה המעידה על הכלל**, מכתבה של אשת נכה צה"ל הלום קרב אשר נפצע לפני כ- 11 שנים במהלך פעילות מבצעית בעזה. המכתב מדבר בעד עצמו. במכתב זה מלינה אשת הנכה על כך שנכותו הנפשית של בעלה משפיעה לשלילה על בנם - בהתנהגות אלימה, בהתקפי זעם בלתי נשלטים, וכולי.
11. פסיכולוגית שטיפלה בילד הגדירה זאת במילים הקולעות הבאות: **"כמו שיש דור שני לניצולי שואה שחווים עד היום את השלכות השואה להורים, כך**

קיים דור שני של נפגעי צה"ל טראומה ופוסט טראומה אשר משפיע על ילדיהם".

12. לצערנו, ילדים רבים של נכי צה"ל נאלצים ללכת לטיפולים פסיכולוגיים כדי לסייע להם. עלות טיפולים פסיכולוגיים אלה יקרים ומשרד הביטחון מסרב להשתתף בכיסוי עלותם בטענה כי "הוראות אגף השיקום אינן מאפשרות השתתפות בטיפול פסיכולוגי לילדים". לשם שלמות התמונה, נציין כי חלופות אחרות שהוצעו על ידי אגף השיקום בדבר טיפול פסיכולוגי קבוצתי נדחו על ידי כל הגופים המקצועיים משום שהוכח כי דרך טיפול קבוצתית אינה מתאימה לילדים רבים.

13. ארגון נכי צה"ל סבור, להבדיל אלף אלפי הבדלות, כי כשם שיתומי צה"ל זכאים לקבל טיפול פסיכולוגי או רגשי במהלך חייהם כדי להתמודד עם האובדן שחוו, כך ראוי הוא שילדי נכי צה"ל אשר מתמודדים עם התנהגויות שליליות ואלימות של הוריהם בשל נכותם, וחווים מדי יום את השלכות הפגיעה, יהיו זכאים לטיפול פסיכולוגי פרטני.

14. לאור העובדה כי מדובר בעניין דחוף ביותר הנוגע לילדיהם של נכי צה"ל רבים, נודה אם ניתן יהיה לקיים דיון דחוף בכנסת כדי לנסות ולפתור בעיה זו בהקדם.

בברכה,

חיים בר

~~יו"ר ארגון נכי צה"ל~~